

Жалпы сақтандыру нарығына шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2024 жылдың бірінші жартыжылдығында

Негізгі тенденциялар

2024 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша ЖСК секторы 15 компаниядан тұрды, оның 7-сінің активтері 50 млрд теңгеден астам болды, жиынтығында нарықтың 90%-ға жуығын иеленді. Жалпы 1Ж24ж. үшін жалпы сақтандыру секторының активтері 10,3%-ға (1Ж23ж. үшін +18,0%) ұлғайып, ₸1 339,1 млрд-қа дейін өсті.

Өсім негізінен бағалы қағаздар көлемін (+5,8%), күтілетін ақша ағындарын ең жақсы бағалау шотын (+48,2%), кері РЕПО операцияларын (+16,2%), сондай-ақ шартта көзделген қайта сақтандыру қызметтері үшін маржаны (4,3 есе) ұлғайтумен қамтамасыз етілді.

Сектор міндеттемелерінің көлемі 13,2%-ға (1Ж23ж. үшін +21,1%), 572,7 млрд-қа дейін, негізінен пайда болған шығындар бойынша міндеттемелердің көлемін ұлғайту есебінен (+17,8%), сондай-ақ айналы контрактивтік баптары: күтілетін ақша ағындарын ең жақсы бағалау (+19,3%) және сақтандыру шартында көзделген маржалар есебінен өсті қызметтер (2,0 есе).

2024 жылдың мамыр айында KazakhExport, бұрын ЖСК-ға жататын, сақтандыру лицензиясын тапсырып, ҚР экспорттық-кредиттік агенттігі мәртебесін алды. Тиісінше, ақпаратты салыстыру мақсатында одан әрі талдау оның көрсеткіштерін 01.01.24 ж. және 1Ж23 ж. жағдай бойынша сектор деректерінен алып тастайды

1Ж24ж. жасалған ЖСК шарттарының саны іс жүзінде өзгерген жоқ (-0,5%), өйткені көлік құралдары иелерінің АҚЖ шарттары санының қысқаруы (-7,0%) сырқаттанған жағдайда сақтандыру шарттарының өсуімен ішінара өтелді (+45,9%).

1Ж2024ж. ЖСК сақтандыру сыйлықақыларының көлемі әлсіз өсімді (+0,4%) көрсетті, өйткені көліктік емес АҚЖ (+41,8%), ауырған жағдайда сақтандыру (+28,7%) және мүлікті сақтандыру (+6,7%) бойынша түсімдердің өсуі жүктерді сақтандырудың (-58,0%), кәсіптік жауапкершіліктің (-60,8%) қысқаруымен нивелирлендіжазатайым оқиғалардан (-78,7%) және автокөлік иелерінің міндетті АҚЖ (-6,2%).

2024 жылғы қаңтар-маусымда ЖСК сақтандыру төлемдерінің өсімі 10,8% құрады, оған негізгі салым орташа төлем құнының ұлғаюы (+7,9% - Т242,6 мыңға дейін) енгізілді. Мұндай динамика автокөлік иелерінің АҚЖ (+27,6%) және автокөліктің (+30,2%), сондай-ақ сырқаттанған жағдайда (+23,2%) сақтандыру бойынша төлемдермен қамтамасыз етілді. Төлемдер көлемінің төмендеуі (-22,8%) мүлікті сақтандыру бойынша (көліктің барлық түрлерін қоспағанда) осы өнім бойынша орташа төлемді 1,8 есе азайту есебінен байқалды.

1Ж24ж. қож шығыстарының өсу қарқыны (+17,2%) табыс өсімінен асып түсті (+12,2%), нәтижесінде сектордың таза табысының қысқаруы байқалды (-5,2%).

1Ж24 жылы ЖСК капиталының орташа рентабельділігі бір жыл бұрынғы 12,4%-дан 8,2%-ға дейін төмендеді.

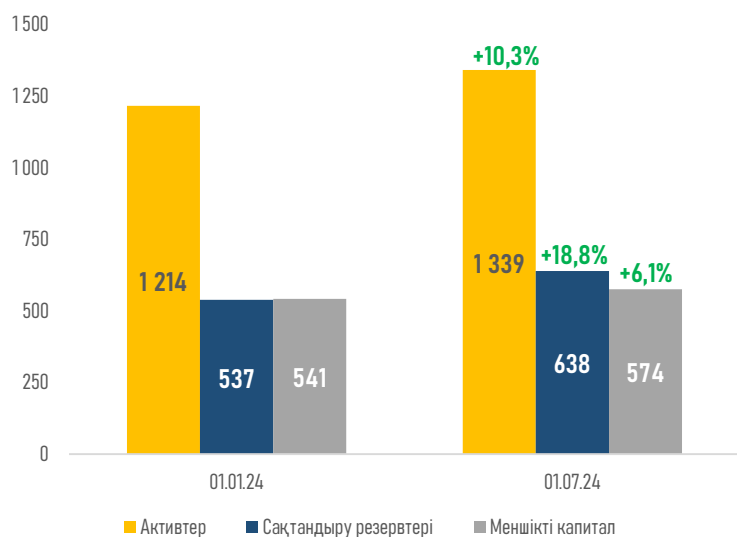

Дереккөз: ҚРҰБ реттеуші көрсеткіштері.

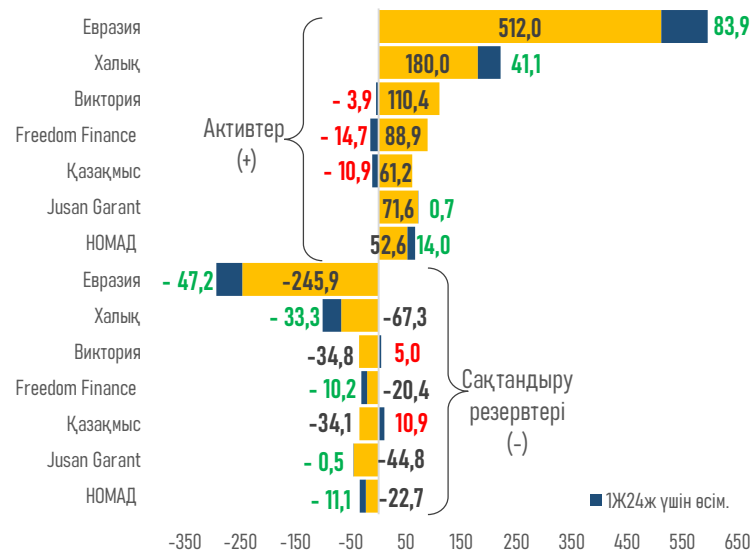
Ескерту: өсім бойынша деректер 1Ж2023 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келтірілген.

Сектордың баланстық (реттеушілік) көрсеткіштері

Сектордың жиынтық көрсеткіштері, млрд теңге

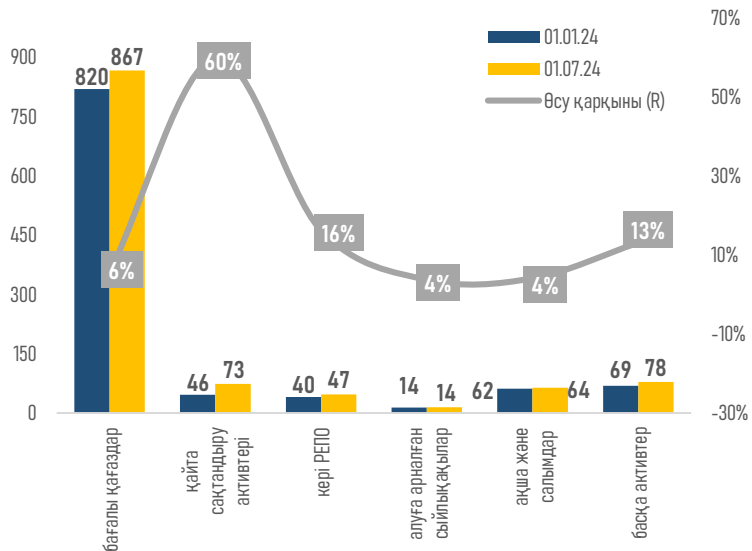

Сектордың ТОП-7 компаниясының көрсеткіші, млрд теңге

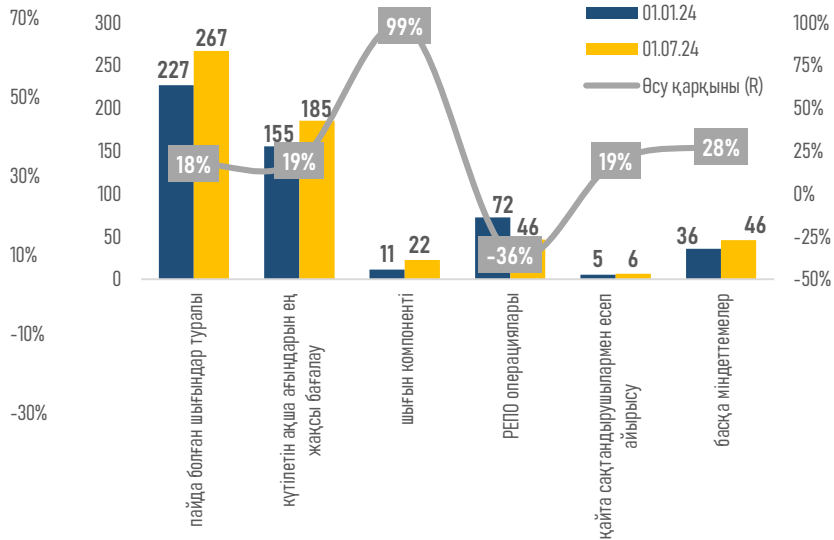

Сектордың активтері мен міндеттемелерінің құрылымы

Сектор активтерінің құрылымы, млрд теңге

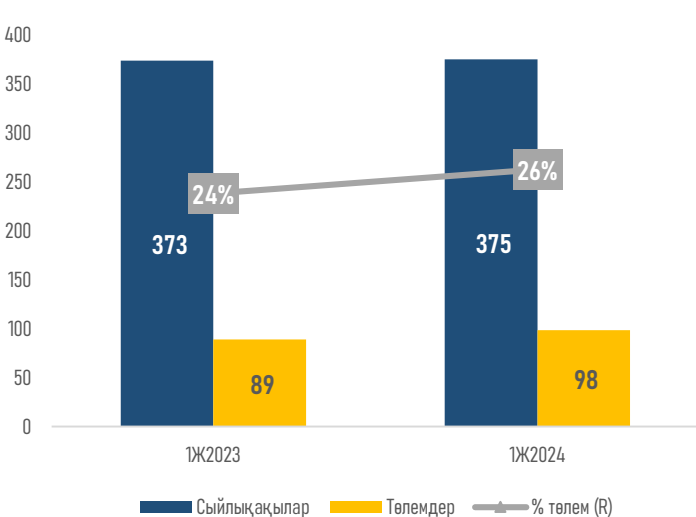

Сектор міндеттемелерінің құрылымы, млрд теңге

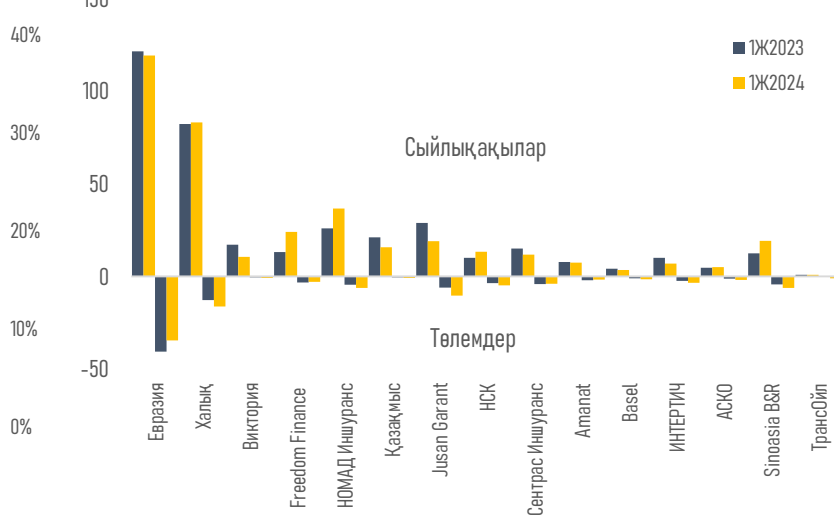

Төлемдер мен сыйлықақылардың арақатынасы

Төлемдердің сыйлықақыға арақатынасы, млрд теңге

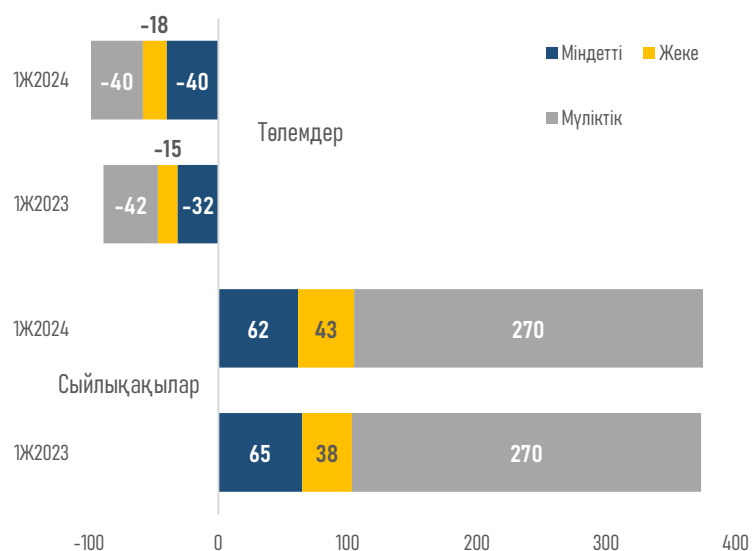

Сақтандыру компаниялары бөлінісінде, млрд теңге

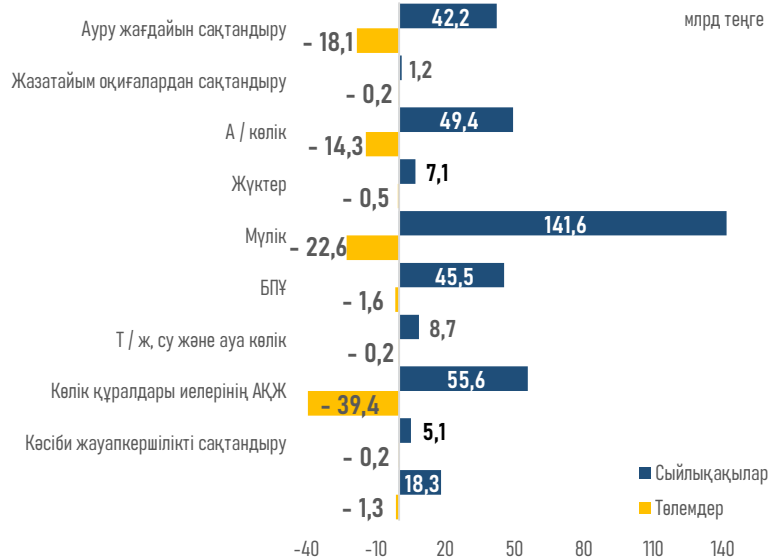

Сыйлықақылар мен төлемдер

Сақтандыру кластары бойынша, млрд теңге

1Ж24ж. үшін сыйлықақылар мен төлемдердің нысаналы мақсаты

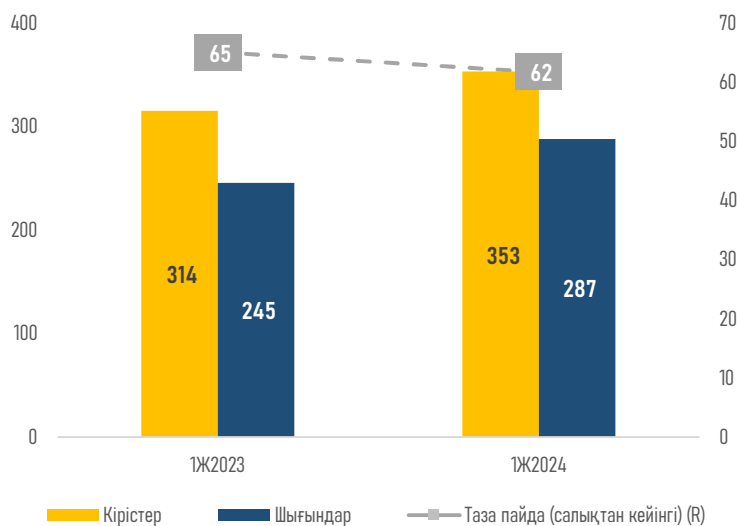

Жалпы сақтандыру нарығының кірістері мен шығыстары

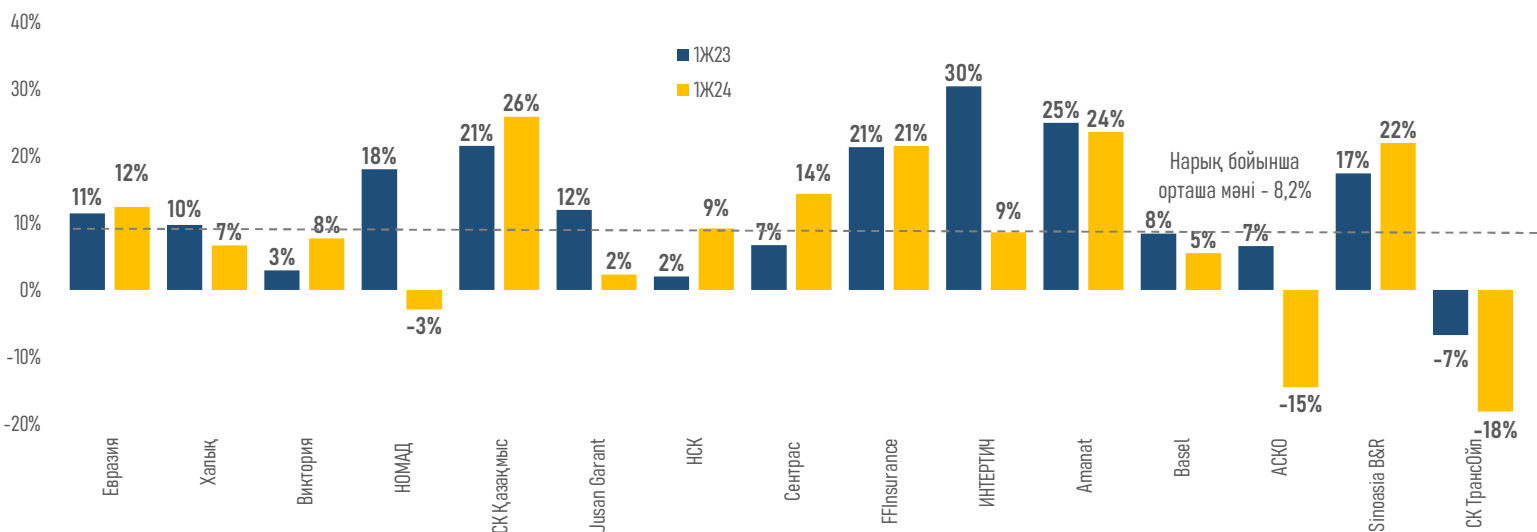
1Ж2024ж үшін кірістер мен шығыстардың құрылымы, %

Таза пайда, млрд теңге

Капиталдың орташа өлшенген кірістілігі* (RoE)

Кезеңнің қысқаша қорытындылары

2024 жылдың бірінші жартыжылдығының қорытындысы бойынша сақтандыру секторының жиынтық активтеріндегі жалпы сақтандыру компаниялары активтерінің көлемі KazakhExport мәртебесінің өзгеруі есебінен бір жыл бұрынғы 55,1% - дан 51,0% - ға дейін төмендеді.

1Ж24Ж ЖСК кірістері, негізінен, мүгедекті оң қайта бағалау есебінен өсті (+Т23,3 млрд) және сақтандыру қызметінен түскен кірістер (+Т13,5 млрд), ал шығыс бөлігінде сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметін жүзеге асыруға байланысты шығыстар (+Т32,4) сияқты баптар бойынша неғұрлым елеулі өсім орын алды және сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша таза шығыстар (+Т18,3 млрд).

Сондай - ақ, екінші тоқсан үшін ЖСК қысқа мерзімді баланстық көрсеткіштерінің дәстүрлі өсімін атап өткен жөн: белсенді бөлігінде болашақ кезеңдердің шығыстары (+71,5%) және дебиторлық берешек (+23,6%), пассивті бөлігінде-акционерлермен есеп айырысулар (146,6 есе) және салық міндеттемелері (+94,4%) айтарлықтай өсті.

Сектордың сақтандыру сыйлықақыларының көлемі негізінен мүлтік сақтандыруға сұраныспен қолдау тапты, бұл тұрғын үйді сатып алу-сату мәмілелерінің өсуімен (2023 жылғы қаңтар-маусымға+15,2%), сондай-ақ елдегі табиғи тәуекелдерді іске асырумен байланысты болуы мүмкін.

2024 жылдан бастап икемді тарифтеу жүйесін енгізу автокөлік иелерінің АҚЖ бойынша сыйлықақылар көлемін қысқартты.

Жүктерді сақтандыру бойынша сыйлықақылардың төмендеуіне қатысты тұтастай алғанда теріс үрдістің жоқтығын атап өткен жөн, өйткені айтарлықтай қысқару тек қана компаниялар тобы ішіндегі жүк тасымалдауды сақтандыратын Қазақмыс СК қызметімен байланысты: 1Ж24ж. осы өнім бойынша сыйлықақылар көлемі бір жыл бұрын Т7,4 млрд-қа қарсы Т0,2 млрд құрады.

Төлемдердің өсуі импорттық тауарларға, атап айтқанда автомобильдерге арналған қосалқы бөлшектерге бағаның өсуі, сондай-ақ автокөлік иелерінің сақтандыру төлемдерін алуды едәуір жеңілдететін және жеделдететін Еуропалық хаттаманы енгізу аясында анағұрлым маңызды болды. Бұдан басқа, қазақстандықтар МӘМС кепілді қызметтеріне қосымша медициналық сақтандырудың артықшылықтарын белсенді пайдалана бастады.

Осылайша, бағаның өсу қарқыны қазақстандықтардың нақты қолда бар кірістерінен асып кеткен, сақтандыру саласын одан әрі белсенді цифрландыру және реттеушілік режим сақтандырылғандардың пайдасына өзгерген жағдайда, перспективада жалпы сақтандыру секторының рентабельділігі төмендеуді жалғастыра алады.